ትንቢተ ሶፎንያስ

መግቢያ

ጸሐፊው

ነቢዩ ሶፎንያስ በይሁዳ ውስጥ ከፍተኛ ስፍራ የነበረው ታዋቂ ሰው ሲሆን፣ ምናልባትም ከንጉሣዊ ቤተ ሰብ ወገን ሳይሆን አይቀርም:: ትንቢቱ የሚጀምረው የጸሐፊውን የትውልድ ሐረግ በመዘርዘር ነው (1፥1)፤ ይህም በዕብራውያን የትንቢት አቀራረብ ያልተለመደ ነው:: ሶፎንያስ፣ ከ715-686 ዓ.ቅ.ክ ታዋቂ የይሁዳ ንጉሥ ከነበረው ከሕዝቅያስ ዘርያ አራተኛው ትውልድ ነው:: ከዚህ በስተቀር ቀደም ስላ ለው ታሪኩ ብዙ የተጠቀሰ ነገር የለም:: ሚክያስ በይሁዳ የነበሩ ተራ ሰዎች ችግር ተሰምቶት በጥንቃቄ የተናገረ ሲሆን፣ ሶፎንያስ የሚናገረው ግን በቤተ መንግሥት አካባቢ ከነበረው ሁኔታ ጋር ቅርበት ስላ ለው የፖለቲካ ጉዳይ የሚያሳይ ነው:: ሶፎንያስ በስምንተኛው ምእተ ዓመት የነበሩ፣ እንደ ኢሳይያስና እንደ አሞጽ ያሉ ነቢያትን አነጋገር ማንጸባረቁ እነርሱ የጻፉትን ጽሑፍ ሳያውቅ እንዳልቀረ ይገመ ታል፤ የወጣቱን የኤርምያስን አገልግሎትም ሳያውቅ አይቀርም::

የተጻፈበት ጊዜ

በ1፥1 ላይ እንደ ተጠቀሰው፣ ሶፎንያስ ትንቢት የተናገረው በንጉሡ በኢዮስያስ ዘመነ መንግሥት ነበር (640-609 ዓ.ቅ.ክ)፤ ይህም ሶፎንያስ የኖረው ኤርምያስ፣ ናሆምና ምናልባትም ዕንባቆም በነበሩበት ዘመን መሆኑን ያመለክታል:: ትንቢቱ የተነገረው ምናልባት በኢዮስያስ ዘመነ መንግስት መጀመሪያው አካባቢ፣ ንጉሡ ለውጥ ለማድረግ ከመሞከሩና የአሦር ንጉሥ አሹርባኒፓል በ627 ዓ.ቅ.ክ ከመሞቱ በፊት ሳይሆን አይቀርም::

ታሪካዊ ዳራ

ከትንቢተ ኤርምያስና ከትንቢተ ናሆም መግቢያ "ታሪካዊ ዳራ" የሚለውን ይጫ፤ በተጨማሪም 2ነገ 22፥1-23:30፤ 2ዜና 34-35 እና ማብ ይመ::

የመልእክቱ ዐላማና መሪ ሐሳብ

የጸሐፊው ዐላማ ሊመጣ ያለውን የእግዚአብሔርን ፍርድ ለይሁዳ ማሳወቅ ነበር:: ለዚህም መን ሥኤ የሆነው እስኩቴስ የተባለ ሕዝብ በከነዓን ላይ ድንገተኛ ወረራ ማድረጉ ሊሆን ይችላል:: ይህ ሕዝብ ፈረሰኛና ጨካኝ ሲሆን አመጣጡ በአሁኑ ጊዜ ደቡብ ሩሲያ ውስጥ ከሚገኝ ስፍራ ነበር:: በሰባተኛው ምእተ ዓመት ዓ.ቅ.ክ ከነበሩበት ቦታ በመፍለስ ከካሰስን አቋርጠው በመሄድ በአሦር መንግሥት ሰሜ ናዊ ግዛት ሰፈሩ:: ይህ ሕዝብ አንድ ጊዜ የአሦር ጠላት ሌላ ጊዜ ደግሞ ወዳጅ በመሆን አስቀሎናንና አሽዶድን አጥፍቶ በ620 ዓ.ቅ.ክ ገደማ የሚድትራኒያን ባሕር ዳርቻ ተከትሎ ወደ ደቡብ በኀይል እየገፋ ሄደ፤ ነገር ግን ግብፅ ድንበር ላይ ሲደርሱ ፈርዖን ሳመቲስስ በወሰደው ርምጃ ሊገቱ ችለዋል:: በመጨረሻም ሶፎንያስ የተነበየው ጥፋት በባቢሎናውያን እጅ ተፈጸመ፤ ይህም የሆነው ባቢሎናውያን አሦ ርን አሸንፈው ጥንት የነበራቸውን ኀይል ለአንዴና ለመጨረሻ ከመቱ በኋላ ነበር::

የሶፎንያስ መጽሐፍ ዋነኛ መሪ ሐሳብ እግዚአብሔር ከዳተኛዋን ይሁዳን ጨምሮ አሕዛብን ሁሉ ክፉኛ የሚቀጣበት የጌታ ቀን መምጣት ነው (የኢሳ 2፥11:17:20፤ ኢል 1፥15፤ 2፥2፤ አሞ 5፥18፤ 8፥9 ማብ ይመ)፤ ሶፎንያስ ስለዚያ እጅግ አስጨናቂ የመከራ ሁኔታ የሚናገረው በሌሎች የነቢያት መጻሕፍት እንደ ተገለጠው ሁሉ በሥዕላዊ የአገላለጽ ስልት ነው:: ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ተመልሶ ለሕዝቡ ምሕረት እንደሚያደርግ በግልጽ ይናገራል:: ሌሎች ብዙ ነቢያት እንደሚያደርጉት ሁሉ፣ ሶፎንያስም ስለሚመጣው ጥፋት ከተናገረ በኋላ፣ ይሁዳ ተመልሳ እንደምትታደስ በማመልከት ትንቢቱን በተስፋ ቃል ይደመድማል::

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ (1፥1-3)
   - ሀ. ርእስ፤ ነቢዩ ማን እንደ ሆነ መገለጹ (1፥1)
   - ለ. መቅድም፤ በፍጥረት ሁሉ ላይ የተነገረ ፍርድ (1፥2-3)
2. የጌታ ቀን በይሁዳና በአሕዛብ ላይ ስለመምጣቱ (1፥4-18)
   - ሀ. በይሁዳ በሚኖሩ ጣዖት አምላኪዎች ላይ የሚደርሰው ፍርድ (1፥4-9)
   - ለ. በኢየሩሳሌም ሁሉ የሚሰማው ወዮታ (1፥10-13)
   - ሐ. የማያመልጡት የእግዚአብሔር የቍጣ ቀን (1፥14-18)
3. በአሕዛብ ላይ የሚመጣው የእግዚአብሔር ፍርድ (2፥1-3፥8)
   - ሀ. የንስሓ ጥሪ (2፥1-3)
   - ለ. በፍልስጥኤም ላይ የሚመጣው ፍርድ (2፥4-7)
   - ሐ. በሞዓብና በአሞን ላይ የሚመጣው ፍርድ (2፥8-11)
   - መ. በኢትዮጵያ ላይ የሚመጣው ፍርድ (2፥12)
   - ሠ. በአሦር ላይ የሚመጣው ፍርድ (2፥13-15)

ረ. በኢየሩሳሌም ላይ የሚመጣው ፍርድ (3፥1-5)
ሰ. ኢየሩሳሌም ንስሐ አልገባም ማለቷ (3፥6-8)

4. የትሩፋኑ መቤዠት (3፥9-20)
ሀ. አሕዛብ ይነጻሉ፤ ትሩፋኑ ተመልሰው ይቋቋማሉ፤ ኢየሩሳሌም ከኀጢአት ትጠራለች (3፥9-13)
ለ. በከተማው ውስጥ ሐሤት ይሆናል (3፥14-17)
ሐ. የአሕዛብ ተመልሰው መደራጀት (3፥18-20)

1 በይሁዳ ንጉሥ በአሞጽ ልጅ በኢዮስያስ ዘመን ወደ ሕዝቅያስ ልጅ፣ ወደ አማርያ ልጅ፣ ወደ ጎዶልያስ ልጅ፣ ወደ ኵሲ ልጅ ወደ ሶፎንያስ የመጣ *የእግዚአብሔር* ቃል ይህ ነው፤

ስለሚመጣው ጥፋት የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

2 "ማንኛውንም ነገር፣
ከምድር ገጽ አጠፋለሁ"
ይላል *እግዚአብሔር*።

3 "ሰውንና እንስሳን አጠፋለሁ፤
የሰማይን ወፎች፣
የባሕርንም ዓሦች አጠፋለሁ፤
ሰውን ከምድር ገጽ በማስወግድበት ጊዜ፣
ክፉዎች የፍርስራሽ[ሀ] ክምር ይሆናሉ"
ይላል *እግዚአብሔር*።

በይሁዳ ላይ የተነገረ ጥፋት

4 "እጄን በይሁዳ፣
በኢየሩሳሌምም በሚኖሩት ሁሉ ላይ
እነሣለሁ፤
የበኣልን ትሩፍ፣
የጣዖታቱንና የአመንዝራ ካህናቱን ስም
ሁሉ ከዚህ ስፍራ አጠፋለሁ፤
5 የሰማይን ሰራዊት ለማምለክ፣
በሰገነት ላይ ወጥተው የሚሰግዱትን፣
ለእግዚአብሔር እየሰገዱ፣ በስሙም
እየማሉ፣
በሚልኮምም[ለ] ደግሞ የሚምሉትን፣
6 *እግዚአብሔርን* ከመከተል ወደ ኋላ
የሚመለሱትን፣
እግዚአብሔርን የማይፈልጉትን፣
እንዲረዳቸውም የማይጠይቁትን
አጠፋለሁ።
7 በልዑል *እግዚአብሔር* ፊት ዝም በሉ፤
የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና።
እግዚአብሔር መሥዋዕት አዘጋጅቶአል፤
የጠራቸውንም ቀድሶአል።
8 *በእግዚአብሔር* የመሥዋዕት ቀን፣
መሳፍንቱንና የንጉሡን ልጆች፣
እንግዳ ልብስ የሚለብሱትን ሁሉ
እቀጣለሁ።
9 በዚያን ቀን፣
በመድረኩ ላይ የሚዘሉትን ሁሉ፣
የአማልክቶቻቸውን ቤት፣
በዐመፅና በማጭበርበር የሚሞሉትን
እቀጣለሁ።

10 *እግዚአብሔር* እንዲህ ይላል፤
"በዚያ ቀን ከ'ዓሣ በር' ጩኸት
በሁለተኛው አደባባይ ዋይታ፣
ከኰረብቶችም ታላቅ ሽብር ይሰማል።
11 እናንት በመክቴሽ[ሐ] ገበያ የምትኖሩ
ዋይ በሉ፤
ነጋዴዎቻችሁ ሁሉ ይደመሰሳሉ፤
በብር የሚነግዱትም ሁሉ ይሞታሉ።
12 በዚያ ዘመን ኢየሩሳሌምን በመብራት
እፈትሻለሁ፤
ተንደላቀው የሚኖሩትን፣
በዝቃጩ ላይ እንደ ቀረ የወይን ጠጅ
የሆኑትን፣
'ክፉም ይሁን መልካም፣

1፥1 2ነገ22፥1፤ ዜና3፥14፤2ዜና 34፥13፤5፥25
1፥2 ዘፍ6፥7
1፥3 ቍ18፤ኤር 4፥25፤50፥3፤ሕዝ 14፥17፤ሆሴ4፥3
1፥4 ኤር6፥12፤ 15፥6፤ሆሴ10፥5፤ሚክ 5፥13፤ሶፎ2፥11
1፥5 ዘሌ18፥21፤ ኤር5፥7፤8፥2
1፥6 ኢሳ1፥4፤9፥13 ፤ኤር2፥13፤ሆሴ7፥7
1፥7 ቍ14፤ዘሌ 3፥9፤ኢሳ13፥6፤ 41፥1፤ኤር46፥10፤ ሕዝ7፥19፤ኢል 3፥14፤አሞ5፥18-20
1፥8 ኢሳ24፥21፤ ኤር39፥6
1፥9 1ሳሙ5፥5፤ አሞ3፥10
1፥10 2ዜና33፥14፤ ኢሳ22፥5፤አሞ5፥16
1፥11 ሆሴ9፥6፤ ያዕ5፥1
1፥12 2ነገ21፥16፤ ኢዮ22፥13፤ኤር 48፥11፤ሕዝ8፥12፤ አሞ6፥1

[ሀ]3 የዕብራይስጡ ቃል ትርጕም በትክክል አይታወቅም።
[ለ]5 በዕብራይስጥ *መልካም* ይባላል
[ሐ]11 አንዳንዶች *በሞርታር* ይላሉ።

1፥1 *የእግዚአብሔር ቃል፤* በነቢያት መጻሕፍት የሚገኝ የጋራ መግቢያ ነው (ለምሳሌ ኤር 1፥4፤ ሆሴ 1፥1፤ ሚክ 1፥1 ይመ)። *ሶፎንያስ፤* የስሙ ትርጕም፣ "እግዚአብሔር ይከልላል" ወይም "እግዚአብሔር ይጠብቃል" ማለት ነው፤ ይኸውም ከንጉሥ ኢዮስያስ በፊት በነገሡት ክፉ መሪዎች ማለትም በምናሴና በአሞን ዘመነ መንግሥት፣ እግዚአብሔር ሶፎንያስን ስለ ጠበቀው ሊሆን ይችላል። *ወደ ሕዝቅያስ ልጅ፤* ምሁራን የነቢዩን የትውልድ ሐረግ በማስተዋል ሶፎንያስ ትንቢቱን መናገር ሲጀምር ዕድሜው ሃያ ዓመት ገደማ እንደ ነበር ይናገራሉ፤ ነቢዩ ኢሳይያስ የመሳፍንት ወገን ሳይሆን አይቀርም ከመባሉም ሌላ፣ በሸንጎ አደባባይ አዘውትሮ ይመላለስ ነበር፤ ሶፎንያስ ግን ከኢሳይያስ ይልቅ ከገዥው ወገን እንደ ነበር ይነገርለታል።

1፥2-3 *አጠፋለሁ፤* እግዚአብሔር ከጥፋት ውሃ በፊት (ዘፍ 6፥7) ሲናገር የተጠቀመበትን አገላለጽ በማስታወስ፣ ሶፎንያስ ሊመጣ ስላለው ጥፋት ይናገራል። በዚህ ጊዜ ግን፣ ጥፋቱ የሚከናወነው ከእግዚአብሔር በተላከች እሳት ይሆናል (ቍ 18፤ 3፥8)።

1፥3 *የፍርስራሽ ክምር፤* አማራጭ ትርጕሙን ይመ። እግዚአብሔር በክፉዎች ፊት መሰናክል ያኖራል፤ ፈጽሞም ያጠፋቸዋል እንደ ማለት ነው።

1፥4-6፤ እዚህ ላይ የተኰነኑት ልማዶች የተወገዱት በኢዮስያስ የተሐድሶ ዘመን በመሆኑ (2ነገ 23፥4-16)፣ የሶፎንያስ የአገልግሎት ዘመን የነበረው በ621 ዓ.ቅ.ክ. ሳይሆን አይቀርም። ኢዮስያስና ሕዝቡ የተሐድሶውን ተግባር ለማከናወን ይበረታቱ ዘንድ፣ የሶፎንያስ ትንቢት አስተዋጽኦ ሳያደርግ አልቀረም (ከ2ዜና 34፥1-7 ጋር ያነጻጽሩ)።

1፥4፤ ይሁዳ የተወቀሰችው ራሷን ሙሉ በሙሉ ለበኣል ጣዖት አምልኮ አሳልፋ ሰጥታ እያለ ንስሓ ባለመግባቷ ነው። *ከዚህ ስፍራ፤* ሶፎንያስ የኖረባትን ኢየሩሳሌምን ሳያመለክት አይቀርም። *የበኣልን፤* የሆሴ 2፥13 ማብ ይመ።

1፥5 *በሰገነት ላይ፤* 2ነገ 23፥12፤ ኤር 19፥13 ይመ። *የሰማይን ሰራዊት ለማምለክ፤* ዘዐ 4፥15-19፤ 2ነገ 17፥16፤ 21፥3፤ ኢሳ 47፥13 ይመ። *ለእግዚአብሔር እየማሉ...በሚልኮም፤* የግልን የጣዖት አምላክ ከሌሎች አማልክት ጋር ማምለክ ነው። *በሚልኮም፤* የአሞናውያን አምላክ ሲሆን፣ የልጅ መሥዋዕትም ይቀርብለት ነበር። እስራኤላውያንም ሚልኮምን እንዳያመልኩ ተከልክለዋል (ዘሌ 18፥21፤ 20፥1-5)። ይህ ትእዛዝ ቢሰጥም እንኳ፣ ሰሎሞን በደብረ ዘይት ተራራ ላይ ለሚልኮም መስገጃ ሠርቶአል (1ነገ 11፥7)። ምናሴም በሄኖም ልጅ ሸለቆ የጣዖት አምልኮ ሥርዐቶችን ዘርግቶ ነበር (2ዜና 33፥6፤ ኤር 7፥31፤ 32፥35)።

1፥7 *በልዑል እግዚአብሔር ፊት ዝም በሉ፤* ዕን 2፥20 ይመ። *የእግዚአብሔር ቀን፤* የሶፎንያስ ትንቢት ዐቢይ ሐሳብ ነው (በመግቢያው ላይ "ዐላማና ዐቢይ ሐሳብ" የሚለውን ይመ)። ይህም ይሁዳን ለመታደግ ሳይሆን፣ በጣዖት አምላኪው የኪዳን ሕዝብ ላይ የሚመጣውን የእግዚአብሔርን በቀል ለማመልከት ነው። *መሥዋዕት፤* የምትሠዋ ይሁዳ ናት። *ቀድሶአል፤* በመምጣት ላይ ያለው የዕልቂት ፍርድ መሥዋዕት ነው ከተባለ እግዚአብሔር እንግዶቹን ሲያዘጋጅ ቀድሶአል ይባላል፤ የሚያዘጋጃቸውም በብዝበዛው በዓል ላይ እንዲገኙ ነው። *የጠራቸውንም፤* አረመኔ ወራሪዎች ናቸው (እነርሱም በአብዛኛው ባቢሎናዊያን ናቸው)።

1፥9 *በመድረኩ ላይ የሚዘሉትን ሁሉ፤* በሳሙኤል ዘመን የተጀመረውን የአሕዛብ ልማድ የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም (አማራጭ ትርጕሙን ይመ)።

1፥10-13፤ ከተማዋ ዳር እስከዳር በሐዘን ድምፅ ተሞልታለች (ከ3፥14-17 ጋር ያነጻጽሩ)።

1፥10፤ በማጭበርበር ሀብት ያካበቱ ነጋዴዎች እንደሚጠፉ ያመለክታል። *ከዓሣ በር፤* የነህ 3፥3 ማብ ይመ። *በሁለተኛው አደባባይ፤* የነህ 11፥9 ማብ ይመ።

1፥11 *በመክቴሽ ገበያ፤* አንዳንድ የውጭ አገር ነጋዴዎች የሚኖሩበት (1ነገ 20፥34 እና ማብ ይመ) ከሞሪያም ተራራ በስተ ደቡብ የሚገኘው የታይሮፓን ሸለቆ ነው።

1፥12 *ኢየሩሳሌምን በመብራት እፈትሻለሁ፤* ከጊዜ በኋላ ባቢሎናውያን እስራኤላውያንን ከተደበቁበት ሁሉ ከቤት፣ ከጉ

እግዚአብሔር ምንም አያደርግም'
 የሚሉትን ቸልተኞች እቀጣለሁ።
[13]ሀብታቸው ይዘረፋል፤
 ቤታቸው ይፈራርሳል፤
ቤቶች ይሠራሉ፤
 ነገር ግን አይኖሩባቸውም፤
ወይን ይተክላሉ፤
 ጠጁን ግን አይጠጡም።

ታላቁ የእግዚአብሔር ቀን

[14]"ታላቁ የእግዚአብሔር ቀን ቅርብ ነው፤
 ቅርብ ነው ፈጥኖም ይመጣል፤
በእግዚአብሔር ቀን የሚሰማው ልቅሶ
  መራራ ነው፤
 በዚያ ጦረኛውም ምርር ብሎ
  ይጮኻል፤
[15]ያ ቀን የመዓት ቀን፣
 የመከራና የጭንቀት ቀን፣
የሁከትና የጥፋት ቀን፣
 የጨለማና የጭጋግ ቀን፣
 የደመናና የድቅድቅ ጨለማ ቀን
  ይሆናል፤
[16]ያ ቀን በተመሸጉ ከተሞችና፣
 በረጃጅም ግንቦች ላይ፣
 የመለከት ድምፅና የጦርነት ጩኸት
  የሚሰማበት ቀን ይሆናል።
[17]እንደ ዕውር እንዲራመዱ፣
 በሰዎች ላይ ጭንቀት አመጣባቸዋለሁ፤
በእግዚአብሔር ላይ ኀጢአትን
  ሠርተዋልና።
 ደማቸው እንደ ትቢያ፣
 ሥጋቸውም እንደ ጕድፍ ይጣላል።
[18]በእግዚአብሔር የቍጣ ቀን፣
 ብራቸውም ሆነ ወርቃቸው፣
ሊያድናቸው አይችልም፤
 መላዪቱ ምድር፣
በቅናቱ ትበላለች፤
 በምድር በሚኖሩ ሁሉ ላይ፣
 ድንገተኛ ፍጻሜ ያመጣባቸዋልና።"

2 እናንት ዕረፍት የሌላችሁ ሕዝብ ሆይ፤
 በአንድነት ተሰብሰቡ፤ ተከማቹም፤
[2]የተወሰነው ጊዜ ሳይደርስ፣
 ቀኑ እንደ ገለባ ሳይጠራርጋችሁ፣
የእግዚአብሔር ጽኑ ቍጣ በእናንተ ላይ
  ሳይመጣ፣
 የእግዚአብሔር የመዓት ቀን
  ሳይደርስባችሁ ተሰብሰቡ።
[3]እናንት የምድር ትሑታን ሁሉ፣
 ትእዛዙን የምትፈጽሙ፣ እግዚአብሔርን
  እሹ፤
ጽድቅንና ትሕትናን ፈልጉ፤
 በእግዚአብሔር የቍጣ ቀን፣
 ትሰወሩ ይሆናል።

በፍልስጥኤም ላይ የተነገረ ጥፋት

[4]ጋዛ ባድማ ትሆናለች፤
 አስቀሎናም ፈራርሳ ትቀራለች፤
አዛጦን በቀትር ባዶ ትሆናለች፤
 አቃሮንም ትነቀላለች።
[5]እናንት በባሕር ዳርቻ የምትኖሩ፣
 የከሊታውያን ሰዎች ሆይ፤ ወዮላችሁ!
የፍልስጥኤማውያን ምድር ከነዓን ሆይ፤
 በአንቺ ላይ የተነገረው የእግዚአብሔር
  ቃል ይህ ነው፤
"ፍጹም አጠፋሻለሁ፤
 ከነዋሪዎችሽም የሚተርፍ የለም።"
[6]የቀርጤስ[m] ሰዎች የሚኖሩበት በባሕሩ ዳር
  ያለው ምድር፣
 የእረኞች መኖሪያና የበጎች በረት
  ይሆናል፤
[7]ይህም ለይሁዳ ቤት ትሩፍ ይሰጣል፤
 እነርሱም በዚያ መሰማሪያ ያገኛሉ።
በአስቀሎና ቤቶች ውስጥም፣
 በምሽት ይተኛሉ፤
አምላካቸው እግዚአብሔር ይጠብቃቸዋል፤
 ምርኮአቸውንም ይመልስላቸዋል።

በሞዓብና በአሞን ላይ የተነገረ ጥፋት

[8]"የሞዓብን ስድብ፣
 የአሞናውያንንም ፌዝ ሰምቻለሁ፤
ሕዝቤን ሰድበዋል፤

[m]6 የዕብራይስጡ ትርጉም በትክክል አይታወቅም።

1፥13 ዘዳ28፥30፡ 39፤2ነገ24፥13፤ኤር 15፥13፤ሰቆ5፥2፤ አሞ5፥11
1፥14 ቍ7፤ሕዝ 7፥7፤ዳን7፥13፤ ኢዩ1፥15
1፥15 1ሳሙ2፥9፤ ኢሳ22፥5፤ኢዩ2፥2፤ ማር13፥2425
1፥16 ዘዳ28፥52፤ ኢሳ2፥15፤ኤር 4፥19፤ኢዩ2፥1
1፥17 ዘዳ28፥52፤ መዝ79፥3፤83፥10፤ ኢሳ59፥10
1፥18 ቍ23፤ዘፍ 6፥7፤ዘዳ29፥20፤ ኢዮ20፥20፤40፥11፤ ኤር4፥4፤ሕዝ7፥11፡ 19፤ሶፎ3፥8
2፥1 2ዜና20፥4፤ ኤር3፥3፤6፥15፤ ኢዩ1፥14
2፥2 ኢሳ17፥13፤ ኤር4፥4፤10፥25፤ ሰቆ4፥11፤ሕዝ 7፥19፤ሆሴ13፥3
2፥3 መዝ45፥4፤ 57፥1፤ኢሳ1፥17፤ አሞ5፥6
2፥4 ዘፍ10፥19፤ ኤር47፥5፤አሞ1፥6፡ 7-8፤ዘካ9፥57
2፥5 ዘሌ26፥31፤ 1ሳሙ30፥14፤ኢሳ 14፥30፤አሞ3፥1
2፥6 ኢሳ5፥17
2፥7 ዘፍ45፥7፤ዘዳ 30፥3፤መዝ126፥4፤ ኤር32፥44፤ሆሴ6፥11 ፤ኢዩ3፥1፤አሞ1፥68
2፥8 ዘፍ19፥37፤ ኢሳ16፥6፤ኤር 48፥27፤ሰቆ3፥61፤ ሕዝ21፥28፤25፥3

ዳና፣ ከሠገራ ቁቦዎችና ከመቃብሮች እየጐተቱ አወጡአቸው። *እግዚአብሔር ምንም አያደርግም፤* የከፉዎችን ማንነት አጕልቶ የሚያሳይ ዕውቅ አገላለጽ ነው (የመዝ 10፥11 ማብ ይመ)።

1፥13፤ በማጭበርበር የተከማቸው ሀብት ይጋለጣል፤ ይዘረፋልም (ዘዳ 28፥30 ይመ)።

1፥14-18፤ ጌታ በሚያስደንቅና ልብን በሚማርክ አባባል የዓለም ጥፋት በእግዚአብሔር የፍርድ ቀን ምን እንደሚመስል ይገልጻል።

1፥15 *የጨለማና የጭጋግ፤* አሞ 5፥18-20 ይመ።

1፥17 *እንደ ዕውር፤* ዘዳ 28፥28-29 ይመ።

1፥18 *ብራቸውም ሆነ ወርቃቸው ሊያድናቸው አይችልም፤* በእግዚአብሔር የፍርድ ቀን ምድራዊ ሀብት ከቅጣት ሊታደግ አይችልም።

2፥1-3፤ ሕዝቡ ንስሓ ይገባ ዘንድ ነቢዩ ጥሪ ያቀርባል፤ ይህ የንስሓ ጥሪና ኢየሩሳሌም ለንስሓ እምቢተኛ በመሆኗ የቀረበባት ክስ (3፥6-8 እና ማብ ይመ)፣ ወደ ፊት በሚመጣው የጌታ ቀን በሚፈጸመውንና ሥዕላዊ በሆነ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ሥራ የሚገልጸውን ተከታታይ ፍርድ ዐቅፎ የያዘ ነው (2፥4-3፥5)።

2፥2 *እንደ ገለባ፤* የመዝ 1፥4 ማብ ይመ።

2፥3 *እግዚአብሔርን እሹ፤* ጥፋት መምጣቱ የማይቀር ቢሆንም እንኳ፣ ሕዝቡ ንስሓ ከገባ ሊመጣ ካለው ጥፋት ለመጠበቅ አሁንም ዕድሉ አለ። *ትሑታን፤* በባዕድ አምልኮታቸውና በክፋታቸው መከራራትን ትተው ንስሓ በመግባት ራሳቸውን በእግዚአብሔር ፊት የሚያዋርዱትን ያመለክታል።

2፥4-3፥8፤ ኢየሩሳሌምን ጨምሮ በሕዝቦች ላይ ሊመጣ ያለውን የእግዚአብሔርን ፍርድ ያመለክታል (ከአሞ 1-2 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥4 *ጋዛ...አስቀሎናም...አዛጦን...አቃሮንም፤* የኢሱ 13፥3፤ የመሳ 3፥3፤ የአሞ 1፥6:8 ማብ ይመ።

2፥5 *የከሊታውያን፤* የ1ሳሙ 30፥14 ማብ ይመ። *ከነዓን፤* የዘፍ 10፥6 ማብ ይመ። *የሚተርፍ፤* የጌታን ዐላማ ይገልጻል።

2፥6፤ አያሌ ሕዝብ ይኖርባቸው የነበሩት የፍልስጥኤም ከተሞች ተመልሰው የገጠሽ ቦታዎች ይሆናሉ።

2፥7፤ ታማኝ የሆኑት የይሁዳ ቅሬታዎች ይህችን ምድር በመያዝ የበግና የፍየል መንጋቸውን ለገጠሽ ያሰማሩበታል። *ምርኮአቸውንም ይመልስላቸዋል፤* አማራጭ ትርጕሙን ይመ። እዚህ ላይና በቍ 9:11 ላይ የጌታ ቀን ሲመጣ ውጤቱ ምን እንደሚመስል በአሻጋሪ ያመለክታል፤ ይህንም በ3፥9-20 በደበልጥ አጕልቶአል።

2፥8 *የሞዓብን...የአሞናውያንንም፤* የዘፍ 19፥36-38፤ የአሞ

በምድራቸውም ላይ ዝተዋል::
9ስለዚህ የእስራኤል ስምላክ፣ ሁሉን የሚገዛ
እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
"በሕያውነቴ እምላለሁ!
ሞዓብ እንደ ሰዶም፣
አሞናውያን እንደ ገሞራ፣
ዐረም እንደ ዋጠው ቦታና እንደ ጨው
ጕድጓድ
ለዘላለም ጠፍ ይሆናሉ::
ከሕዝቤ የቀሩት ይዘርፏቸዋል፤
ከወገኔ የተረፉትም ምድራቸውን
ይወርሳሉ::"
10ከትዕቢታቸው የተነሣ የሚደርስባቸው
ይህ ነው፤
የሁሉን ገዥ የእግዚአብሔርን ሕዝብ
ሰድበው ዘብተውበታልና፣
11እግዚአብሔር የምድሪቱን አማልክት ሁሉ
በሚደመስስበት ጊዜ፣
በእነርሱ ዘንድ የተፈራ ይሆናል፤
በየባሕሩ ጠረፍ የሚኖሩ ሕዝቦች፣
እያንዳንዳቸው በያሉበት ሆነው ለእርሱ
ይሰግዳሉ::

በኢትዮጵያ ላይ የተነገረ ጥፋት

12"ኢትዮጲያውያን ሆይ፤ እናንተም፣
በሰይፌ ትገደላላችሁ::"

በአሦር ላይ የተነገረ ጥፋት

13እጁን በሰሜን ላይ ይዘረጋል፤
አሦርንም ያጠፋል፤
ነነዌን ፍጹም ባድማ፣
እንደ ምድረ በዳም ደረቅ ያደርጋታል::
14የበግና የከብት መንጋዎች፣
የፍጥረት ዐይነት ሁሉ በውስጧ
ይመሰጋሉ፤
ጕጕትና ጃርት፣
በግንቦቿ ላይ ያድራሉ::

2፥9 ዘዳ23፥6፤ 29፥23፤2ነገ19፥31፤ ኢሳ11፥14፤13፥19፤ 15፥1-16፥14፤ኤር 48፥147፤49፥16:18፤ ሕዝ25፥17፤8-11፤ አሞ2፥13
2፥10 ኢዮ40፥12፤ መዝ9፥6፤ኢሳ16፥6፤ኤር48፥27
2፥11 1ዜና19፥1፤ መዝ86፥9፤ኢሳ 12፥4፤ሕዝ25፥67፤ ኢል2፥11፤ሶፎ 1፥4፤3፥9
2፥12 ዘፍ10፥6፤ ኢሳ20፥4፤ኤር46፥10
2፥13 ዘፍ10፥11፤ ኢሳ10፥5፤ሚክ5፥6፤ ናሆ1፥1፤ዘካ10፥11
2፥14 መዝ102፥6፤ ኢሳ5፥17፤14፥23፤ ራእ18፥2
2፥15 ኢሳ28፥22፤ 32፥9፤47፥8፤ኤር 49፥33፤ሕዝ27፥36፤ 28፥2፤ናሆ3፥19
3፥1 ዘዳ21፥18፤ ኤር6፥6፤ሕዝ23፥30
3፥2 ዘሌ26፥23፤ ዘዳ1፥32፤መዝ73፥28፤ ኤር7፥28፤22፥21
3፥3 ዘፍ49፥27፤ መዝ22፥13፤ሚክ3፥3
3፥4 መዝ25፥3፤ ኢሳ48፥8፤ኤር3፥20፤ 9፥4፤23፥11፤ሕዝ 22፥26፤ሚል2፥10
3፥5 ዘዳ32፥4፤ዕዝ 9፥15፤መዝ5፥3፤ኤር 3፥3፤ሰቆ3፥23፤ሕዝ 18፥25

ጩኸታቸው በየመስኮቱ ያስተጋባል፤
ፍርስራሽ በየደጃፉ ይከመራል፤
ከዝግባ የተሠሩ ተሸካሚዎችም
ይገለባሉ::
15ተዘልላ የኖረች፣
ደስተኛዪቱ ከተማ ይህች ናት፤
እርሷም በልቧ፣
"እኔ ብቻ ነኝ፤ ከእኔ በቀር ማንም የለም"
ያለች፣
ታዲያ እንዴት የዱር አራዊት
የሚመስጉባት፣
ባድማ ሆና ቀረች?
በአጠገቧ የሚያልፉ ሁሉ፣
ያፌዙባታል፤ እጃቸውንም በንቀት
ያወዛውዙባታል::

የኢየሩሳሌም የወደፊት ዕጣ

3ለዐመፀኛዪቱና ለረከሰች፣
ለጨቋኞች ከተማ ወዮላት!
2እርሷ ለማንም አትታዘዝም፤
የማንንም ዕርምት አትቀበልም፤
በእግዚአብሔር አትታመንም፤
ወደ ስምላኳም አትቀርብም::
3ሹሞቿ የሚያገሡ አንበሶች፣
ገዦቿ ለነጋ የማይሉ፣
የምሽት ተኵላዎች ናቸው::
4ነቢያቷ ትዕቢተኞች፣
አታላዮችም ናቸው፤
ካህናቷ መቅደሱን ያረክሳሉ፣
በሕግም ላይ ያምፃሉ::
5በእርሷ ውስጥ ያለው እግዚአብሔር ጻድቅ
ነው፤
ፈጽሞ አይሳሳትም፤
በየማለዳው ቅን ፍርድ ይሰጣል፤
በየቀኑም አይደክምም፤
ዐመፀኞች ግን ዕፍረት አያውቁም::

1፥13 ማብ ይመ:: አሞንና ሞዓብ በእስራኤል ላይ ምን ያህል ጥላቻ እንደነበራቸው ለማስተዋል አሞ 1፥13-15፤ 2፥1-3 ይመ:: የእስራኤልን ምድር ለመያዝ ብዙ ጊዜ ተገዳድረው ነበር (መሳ 11፥12-13፤ ሕዝ 25፥3-6 ይመ)::

2፥9 *ሰዶም..ገሞራ፤* ዘፍ 19 ይመ:: እነዚህ ከተሞች በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የእግዚአብሔር የቅጣት ፍርድ አምሳያ በመሆን በዚህ ክፍል መጠቀሳቸው (ዘዳ 29፥23፤ ኢሳ 13፥19፤ ኤር 49፥18 ይመ)፤ ነቢዩ የጌታን ቀን አስፈሪነት አጕልቶ እንዲገልጽ ረድቶታል:: *ዐረም፤* የአገሪቱ ሕዝብ ተግዞ ወደ ሌላ አገር መወሰዱን ያመለክታል፤ (ኢሳ 7፥23-25 ይመ):: *የተረፉትም ምድራቸውን ይወርሳሉ፤* የቍ 7 ማብ ይመ::

2፥10 *ከትዕቢታቸው የተነሣ... ሰድበው ዘብተውበታልና፤* ታማኝ የሆኑት የእግዚአብሔር ሕዝብ ቅሬታዎች አጸፋውን በመመለስ፣ የአሞናውያንና የሞዓባውያንን ምድር የራሳቸው ያደርጋሉ::

2፥11 *ሕዝቦች... ለእርሱ ይሰግዳሉ፤* 3፥9 እና ማብ ይመ::

2፥12 *እናንተም፤* ነቢዩ ያሳንዳች ተጨማሪ ማብራሪያ በግብፅ ላይ ሊመጣ ያለውን የእግዚአብሔርን ፍርድ ያስታውቃል (ቍ 5 እና ማብ ይመ):: *በሰይፌ፤* ባቢሎንን ያመላክታል::

2፥13 *በሰሜን፤* ነነዌ ከይሁዳ በስተ ምሥራቅ የምትገኝ ብትሆንም እንኳ፣ የአሦር ሰራዊት በመጀመሪያ ወደ ምዕራብ በመጓዝ በኤፍራጥስ አድርጎ ከነዓንን ወሯል:: *ነነዌን፤* ትንቢተ ዮናስንና ትንቢተ ናሆምን ይመ:: ነነዌ በ612 ዓ.ቅ.ክ. ጠፍታ ስለ ነበር፣ የሶፎንያስ አገልግሎት ከዚህ ዘመን በፊት መሆን አለበት:: *ባድማ፤* ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በተደረገው የሥነ ቅርስ ቍፋሮ መሠረት፣ ነነዌ የነበረችበት ስፍራ እንኳን አልተገኘም::

2፥15 *እኔ ብቻ ነኝ፤ ከእኔ በቀር ማንም የለም፤* ኢሳ 47፥10 ይመ፤ የአሦር ከእኔ ወዲያ ማን አለ ባይነት በትክክል ተገቢ የሚሆነው ለእግዚአብሔር ብቻ ነው (ኢሳ 45፥5-6:18:21 ይመ):: *ሆና ቀረች፤* በነነዌ ላይ ሊመጣ ያለውን ውድመት ከወዲሁ ያመለክታል::

3፥1-7 *ለጨቋኞች ከተማ ወዮላት፤* ሶፎንያስ ሌሎቹን አሕዛብ ካወገዘ በኋላ፣ ወደ ኢየሩሳሌምና ወደ እግዚአብሔር ሕዝብ ኀጢአት ፊቱን ይመልሳል፤ እግዚአብሔርንና ሕጉን የሚቃወሙ ሆነው ተገኝተዋልና:: የሥነ ምግባር ብልሹነት ኅብረተ ሰቡን ከላይ እስከ ታች አዳሽቆታል፤ በየትኛውም ቦታ የሚኖሩ ሰዎች እውነተኞችን የእግዚአብሔር ነቢያት መስማት አልፈለጉም::

3፥1 *ከተማ፤* እምነቷን የተወች ኢየሩሳሌም ስለ ኀጢአቷ ተወግዛለች:: *የጨቋኞች፤* ኤር 22፥3 ይመ::

3፥3-4 *ሹሞቿ ... ገዦቿ ... ነቢያቷ... ካህናቷ፤* በየትኛውም የሥራ ኀላፊነት ላይ ተመድበው የነበሩት የአይሁድ መሪዎች፣ ከተሰጣቸው ኀላፊነትና ተግባር ጋር በሚጻረር ልማድ በመጠመዳቸው ዘግናኝ ቅጣት ደርሶባቸዋል (ኤር 1፥18 እና ማብ ይመ)::

3፥3 *የሚያገሡ አንበሶች...የምሽት ተኵላዎች፤* በሥልጣን ላይ የሚገኙት በቃኝን የማያውቁ ዘራፊዎች ናቸው::

3፥4 *ትዕቢተኞች፣ አታላዮችም፤* የእግዚአብሔር ነቢያት መሆናቸውን ይፋ ቢያደርጉም የሚናገሩት ሁሉ ግን ሐሰት ነው (ኤር 5፥31፤ 14፥14፤ 23፥16:32 ይመ):: *ካህናቷ...በሕግም ላይ ያምፃሉ፤* የሕግ መምህራን መሆን ሲገባቸው ለማለት ነው (ዘጸ 31፥9-13፤ 2ዜና 17፥8-9፤ 19፥8፤ ዕዝ 7፥6፤ ኤር 2፥8፤ 18፥18፤ ሚል 2፥7 ይመ)::

6“ሕዝቦችን አጥፍቻለሁ፤
ምሽጋቻቸው ተደምስሶአል፤
ማንም እንዳያልፍባቸው፣
መንገዳቸውን ባድማ አደረግሁ፤
ከተሞቻቸው ተደምስሰዋል፤
አንድም ሰው የለም፤ ነዋሪም ከቶ
አይገኝባቸውም::
7እኔም ከተማዪቱን፣
‘በእርግጥ ትፈሪኛለሽ፤
ዕርምትም ትቀበያለሽ’ አልኳት፤
ስለዚህ መኖሪያዋ አይጠፋም፤
ቅጣቴም ሁሉ በእርሷ ላይ አይደርስም::
እነርሱ ግን በሚያደርጉት ሁሉ፣
ክፋትንም በመፈጸም እየተጉ ሄዱ::
8*እግዚአብሔር* እንዲህ ይላል፤
“ስለዚህ እስከምፈርድበት[ሠ] ቀን ድረስ
ጠብቁኝ፤
አሕዛብን ላከማች፣
መንግሥታትን ልሰበስብ፣
መዓቴንና ጽኑ *ቍጣዬን፣*
በላያቸው ላፈስ ወስኛለሁ፤
በቅናቴ ቍጣ እሳት፣
መላዋ ምድር *ትቃጠላለችና::*
9“በዚያ ጊዜ ሰዎች ሁሉ *የእግዚአብሔርን*
ስም እንዲጠሩ፣
ተስማምተው እንዲያገለግሉት፣
አንደበታቸውን አጠራለሁ::
10ከኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ፣
የሚያመልኩኝ፣ የተበተኑት ሕዝቤ
ቍርባን ያመጡልኛል::
11በእኔ ላይ ከፈጸማችሁት በደል ሁሉ
የተነሣ፣
በዚያ ቀን አታፍሩም፤
በትዕቢታቸው የሚደሰቱትን፣
ከዚህች ከተማ አስወግዳለሁና፤
ከእንግዲህ ወዲያ፣
በቅዱስ ተራራዬ ላይ አትታበዩብኝም::
12*በእግዚአብሔር* ስም የሚታመኑትን፣
የዋሃንንና ትሑታንን፣
በመካከላችሁ አስቀራለሁ::
13የእስራኤል ትሩፋን ኀጢአት
አይሠሩም፤
ሐሰትም አይናገሩም፤
በአንደበታቸውም ተንኰል አይገኝም::
ይበላሉ፤ ይተኛሉ፤
የሚያስፈራቸውም የለም::
14የጽዮን ልጅ ሆይ፤ ዘምሪ፤
እስራኤል ሆይ፤ እልል በይ፤
የኢየሩሳሌም ልጅ ሆይ፤
በፍጹም ልብሽ ደስ ይበልሽ፤ ሐሤትም
አድርጊ::
15*እግዚአብሔር* ቅጣትሽን አስወግዶታል፤
ጠላቶችሽን ከአንቺ መልሶአል፤
የእስራኤል ንጉሥ *እግዚአብሔር* ከአንቺ
ጋር ነው፤
ከእንግዲህ ወዲያ አንዳች ክፉ ነገር
አትፈሪም::
16በዚያ ቀን ኢየሩሳሌምን እንዲህ
ይሏታል፤
“ጽዮን ሆይ፤ አትፍሪ፤
እጆችሽም አይዛሉ::
17አምላክሽ *እግዚአብሔር* ከአንቺ ጋር ነው፤
እርሱ የሚታደግ ኀያል ነው፤
በአንቺ እጅግ ደስ ይለዋል፤
በፍቅሩ ያሳርፍሻል፤
በዝማሬም በአንቺ ሐሤት ያደርጋል::”
18“ለታወቁ ክብረ በዓላት ሐዘንን፣
ከአንቺ አስወግዳለሁ፤
ሸክምና ነቀፌታ ሆነውብሻል::[ረ]
19በዚያ ጊዜ፣
ያስጨነቁሽን ሁሉ እቀጣለሁ፤
አንካሶችን እታደጋለሁ፤

3፥6 ዘሌ26፥31
3፥7 ኤር7፥28፤ ሆሴ9፥9
3፥8 መዝ27፥14፤ 79፥6፤ኢሳ2፥3፤ ኤር10፥25፤ሰቆ4፥11፤ ኢል3፥11፤ሶፎ1፥18
3፥9 ዘፍ4፥26፤ኢሳ 19፥18፤ሶፎ2፥11
3፥10 ዘፍ10፥6፤ 2ዜና32፥23፤መዝ 68፥31፤ኢሳ60፥7
3፥11 ዘፍ50፥15፤ ዘፀ15፥17፤ዘሌ26፥19፤ መዝ59፥12፤ኢሳ 29፥22፤ኢል2፥26-27
3፥12 ኢሳ14፥32፤ ኤር29፥12፤ናሆ1፥7
3፥13 ዘሌ26፥6፤ ኢዮ16፥17፤መዝ 119፥3፤ኢሳ4፥3፤ 10፥21፤ኤር33፥16፤ ሕዝ34፥15:25-28፤ ሶፎ2፥7፤ ራእ14፥5
3፥14 መዝ9፥2: 14፤95፥1፤ኢሳ 12፥6፤51፥11፤ ዘካ2፥10
3፥15 ኢሳ54፥14፤ ሕዝ37፥2628፤ዘካ9፥9
3፥16 2ነገ19፥26፤ ኢዮ4፥3፤ኢሳ35፥34፤ ዕብ12፥12
3፥17 ዘዳ28፥63፤ ኢሳ40፥1፤62፥4፤ 63፥1፤ሆሴ14፥4፤ ኢል2፥21
3፥19 ኢሳ14፥2፤ 60፥18፤ሕዝ34፥16፤ ሚክ4፥6

ሠ8 የሰባ ሊቃናቱና የሱርስቱ ቅጅ ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ የዕብራይስጡ ትርጒም ግን *ለመበዝበዝ እስከምነሣበት ቀን ድረስ* ይላል::

ረ18 ወይም *በበዓል ቀን የሚያዝኑትን አሰበስብልሻለሁ፤ ሐፍረትሽ ሸክም ሆኖብኛል*

3፥6-8፤ ኢየሩሳሌም ንስሓ ለመግባት እምቢተኛ መሆኗን ያመለክታል (2፥1-3 ማብ ይመ)::

3፥6 *ሕዝቦችን አጥፍቻለሁ፤* የሌሎች ሕዝቦች መጥፋት ለሥርዓት አልበኛዋ ይሁዳ ትምህርት እንዲሆናት ነበር፤ ግን ፋይዳ ቢስ ሆኖ ቀረ (ቍ 7 ተመ)::

3፥7 *ክፋትንም በመፈጸም እየተጉ፤* ኤር 7፥13:25-26 ይመ::

3፥8 *ጠብቁኝ፤* አስፈሪ አደጋ እንደሚደርስባት ለይሁዳ የተነገረ ምፀት ነው:: *እስከምፈርድበት፤* ክስ ከተመሠረተ በኋላ (መዝ 50፥7 ይመ)፣ ወደ ፍርድ ፍጻሜ ለመድረስ ነው:: *ወስኛለሁ፤* እዚህ ላይ ጌታ የልቡን ሐሳብ በግልጽ በመናገር፣ የፍርዱን ፍጻሜ ያጠቃልላል::

3፥9-20፤ ከእግዚአብሔር ፍርድ በኋላ የሚመጣውን መጉብኘት የሚያመለክት ባለ ሦስት አንጓ ንግር ነው(ቍ 9-13:14-17:18-20)::

3፥9-13፤ ጌታ ሕዝቦች እንደሚቀደሱ፣ ተበትነው የነበሩ የሕዝቡ ቅሬታዎች ወደ ምድራቸው እንደሚመለሱና ኢየሩሳሌም ከእድፏ እንደምትነጻ ማረጋገጫ ይሰጣል::

3፥9፤ እግዚአብሔር በሕዝቦች ላይ የሚያመጣው አስፈሪ ፍርድ መቀደሳቸውን ያስገኛል፤ ይኸውም ስሙን በመጥራት እንዲያገለግሉት ነው:: የእስራኤል አምላክ በሕዝቦች ዘንድ ይመለካል፤ የእግዚአብሔርም ሕዝብ በሌሎች ሕዝቦች ዘንድ የተከበረ ይሆናል (ከቍ 19-20 ጋር ያነጻጽሩ)::

3፥10 *ከኢትዮጲያ፤* አማራጭ ትርጒሙን ይመ:: በእጅጉ ተበታትኖ የነበረው እንደሚሰበሰብ ያመለክታል:: *ቍርባን ያመጡልኛል፤* ለበኣልና ለሚልኮም ከማምጣት ይልቅ ማለት ነው (ከ1፥4-5 ጋር ያነጻጽሩ)::

3፥11 *በቅዱስ ተራራዬ፤* የጽዮንን ተራራ ለማለት ነው (መዝ 2፥6 ይመ)::

3፥13 *የሚያስፈራቸውም የለም፤* ከሚክ 4፥4፣ ቃል በቃል የተጠቀሰ ነው::

3፥14-17፤ ኢየሩሳሌም ተመልሳ በቦታዋ ላይ በምትተከልበት ጊዜ (ይህም ሁለት መልክ አለው፤ ቍ 14-15 እና ቍ 16-17 ይመ)፣ ታላቅ ደስታ እንደሚሆን ነቢዩ በድጋሚ ያረጋግጣል (ከ1፥10-13 ጋር ያነጻጽሩ)::

3፥14 *የጽዮን ልጅ...የኢየሩሳሌም ልጅ፤* ኢየሩሳሌምና ነዋሪዎቿ በሰውኛ ዘይቤ ተገልጸዋል::

3፥15 *ጠላቶችሽን፤* በእስራኤል ላይ የተሰለፉት ሁሉ ናቸው:: *የእስራኤል ንጉሥ እግዚአብሔር፤* ኢሳ 44፥6 እንዲሁም በዳዊት መዝሙር መግቢያ ላይ “ትምህርተ መለኮት” የሚለውን ይመ::

3፥16 *እጆችሽም አይዛሉ፤* ተስፋ አትቁረጭ እንደ ማለት ነው::

3፥18-20፤ እግዚአብሔር ጽዮንን ዳግመኛ እንደሚጐበኛት የሚያረጋግጥ ማጠቃለያ ሐሳብ ነው::

3፥18፤ *ለታወቁ በዓላት፤* ዘሌ 23 ይመ::

የተበተኑትንም እሰበስባለሁ፤
በተዋረዱበት ምድር ሁሉ፣
ለውዳሴና ለክብር አደርጋቸዋለሁ::
20 በዚያን ጊዜ እሰበስባችኋለሁ፤
ያን ጊዜ ወደ አገራችሁ
እመልሳችኋለሁ፤
ዐይናችሁ እያየ፣
ምርኮአችሁን በምመልስበት ጊዜ፣
መከበርንና መወደስን፣
በምድር ሕዝብ ሁሉ መካከል
እሰጣችኋለሁ"፤
ይላል እግዚአብሔር::

3፥20 ዘዳ26፥19፤ ኢሳ56፥5፤60፥18፤ 66፥22፤ኤር29፥14፤ ሕዝ37፥12፤ኢል3፥1

3፥20 *መከበርንና መወደስን ... እሰጣችኋለሁ፤* ዘፍ 12፥2-3 ይመ::